

A IV. Magyar Egyházzenei Kongresszuson, 1999. március 12-én a délutáni ülészen egyházzenei helyzetjelentés hangzott el a határontúli magyar egyházzeneéről. Az elhangzott előadásokat némileg szerkesztett változatban —illetve, mint a mostaniak esetén, a szerzők által kiegészítve— lapunk VI (1998/1999) 4. számától kezdve közöljük. Mivel az előadások nem fedték le valamennyi egyház (például az erdélyi evangélikus, unitárius és szabadegyházak) zenei tevékenységét, a szerkesztőség igyekszik e hiányokat pótolni.

A határontúli magyar egyházzene — IV.

Both Mária Kornélia

A nagybecskereki egyházmegye magyar közössége egyházzenejének helyzete

A nagybecskereki (zrenjanini) római katolikus egyházmegye területe egybeesik a Bánát történelmi-földrajzi térségével, illetve az ún. Vajdaság Autonóm Tartomány keleti részét képezi. Felülete 9387 km². Polgári közigazgatási felosztása szerint 16 „községből” áll, melyek hozzávetőleg megfelelnek a valamikori járásoknak.

Both Mária Kornélia a Miasszonyunk Iskolanővérek kongregációjának tagja, karvezető, hitoktató a csókai körzetben (plébánián).

Népessége nemzetiségileg igen tarka: az 1991-es népszámlálási adatok szerint (amelyek a háború okozta elvándorlások miatt mára nem tekinthetők mérvadóknak) az összlakosság közel 650 ezer volt, melyeknek nagy része szerb. A legjelentősebb nemzetiség a magyar: 76 234 fő. E számból a kb. 5 ezer reformátust levonva azt kapjuk, hogy kb. 71 200 (volt) a katolikusok száma. Vélhetően ugyancsak katolikusok a horvátok (kb. 5 500), csehek (kb. 1 400), bolgárok (kb. 2 000), németek (kb. 800) és szlovének (kb. 500 fő).

A katolikusok összlétszáma tehát kb. 81 400 fő (volt). Az egyházmegye területén 90 misézőhely van, ebből 40 a plébániák száma, melyekhez 50 leányegyház tartozik. A papság összlétszáma mindössze 24, közülük 20 egyházmegyé és, 4 pedig szerzetespap.

A múlt és jelen helyzetünk sok nehézsége ellenére a nagybecskereki egyházmegye magyar közössége egyházzenejének helyzete reményt keltő. Sajnos, az elmúlt 40 év alatt az Egyház elnyomatása miatt a kántori állás nem jelentett kiténtetést a zeneileg szakképzett embernek. Hála a gondviselő Atyának, egyházmegyénk négy esperesi kerületére (szerbül: dekanat) mégis jutott egy-egy

képzett kántor. A többi plébánián és leányegyházon úgynevezett segédkántorok álltak helyt, akik zenei képzettség nélkül szolgáltak, de jó hallással rendelkeztek. Hallás után (jó vagy rossz) rögtönzött kíséretet játszottak lábbal vagy villannyal hajtott harmóniumon.

A nagy kántorhiány miatt a leányegyházakon és néhány pap nélkül maradt plébánián még a Hozsanna énekeskönyvet sem ismerik. Pillanatnyi helyzetünk jobb, mert az utóbbi évtizedben hat zenetanár vállalt kántori állást. Négyen főállású, ketten pedig mellékállású kántorként működnek.

Az egyházmegyénkben használt énekeskönyvek:

Hozsanna	70 %
Éneklő Egyház	10 %
Hitélet	60 %
Orgonahangok	10 %
Kersch Ferenc — Kiss János: Énekeljete az Úrnak	2 %
Tárkányi—Zsaskovszky	3 %
Jásvai Gábor: Lelki gyöngyök	
Magyar Cantuale	5 %
Harmonia Sacra	5 %
Jórosy Dezső: Énekeljete az Úrnak	2 %

Az egyházmegyénkben működő kórusok:

- 10 katolikus vegyes kórus (korosztály: 18 évestől 70 évesig)
- 1 ökumenikus vegyes kórus (korosztály: 18 évestől 70 évesig)
- 3 ifjúsági kórus (korosztály: 14 évestől 25 évesig)
- 2 gyermekkórus (korosztály: 7 évestől 13 évesig)

Repertoár: a reneszánsz kortól napjainkig magyar, latin, szerb és német nyelven énekelnek.

Az énekes zsolozsma végzésébe sajnos csak az énekkar tagjait tudtuk bekapcsolni és kizárólag csak a Szentháromság-napi zsolozsmát tanultuk meg az Éneklő Egyházból.

Orgonáink karbantartása a nagy elszegényedés miatt csaknem megoldhatatlan. Kántorképző tanfolyamot is szeretnénk létrehozni, hogy az úgynevezett segédkántoraink legalább alapvető zenei képzettséget szerezhessenek. A nagy távolságok és a jelenlegi anyagi helyzet nagy barrikádöt állítanak mindezek megvalósítása elé.

Minden nehézség ellenére bízunk gondviselő Atyánk szeretetében.